

כאשר מדריך הטיולים **יותם יעקבסון** התגעגע לבנו, הוא צילם את הבובה שלו, טופו, באתרים אקזוטיים ושלח לו. "בחלומות הכי פרועים שלי לא העליתי על דעתי שזה יתפוס ככה", אומר יעקבסון על סדרת הספרים שיצר שלא במתכוון

דינה חלוץ | צילום: טל שחר

עלילות טופו - במכת לבת בהוטון

מאשר תמונות שלי. מהר מאוד טופו הפך לייצוג שלי בעיני הילד. הוא ידע שטופו נמצא איתי והפנים שהוא ביטוי לגעגוע שלי, שמכוון אליו".

● איך דרישת השלום לבנך הפכה לכפר?

"זה לא היה אמור להיות ספר, בטח לא ספרים. לקחתי איתי את הבובה כדי שיונתן ידע שאני לא לבד. בהתחלה חשבתי שאשלח לו תמונות מעת לעת על רקע נופים ומקומות. תוך כדי נסיעה התחלתי להעביר לו סיפורים מצולמים, וכשראיתי את התגובות של הילדים בגן, הבנתי שיש פה משהו מעבר, ואמרתי - למה לא להוציא את זה לאור?".

● כמה זמן טיילת עם הבובה?

"טופו מטייל איתי מסתיו 2015, כבר שמונה שנים, והיה איתי בהודו, אוזבקיסטאן, קירגיסטאן, סין, ממלכת בהוטן, גיאורגיה, ארמניה, טורקיה, איחוד האמירויות, ואיפה לא? בכל המקומות הוא למד משהו חדש שלא הכיר, ומכל המקומות שב הביתה כדי לחלוק עם יונתן את מה שגילה. אני שומר עליו מכל משמר, שלא יתלכלך או ייקרע חלילה, כי אין לו תווית ואין לי מושג איפה למצוא בובה זהה חדשה".

● אין צורך להסדיר את זכויות היוצרים במקרה כזה?

"נראה שלא, וגם אין לי מול מי להסדיר את זה, אני לא יודע מי ייצר את הבובה. נתקלתי פעם ברמות של קוף שנראה לי מאותו בית יוצר, חיפשתי וגיליתי שמכרו אותו באיקאה. פניתי אליהם כמה פעמים כדי לקבל אישור להשתמש בבובה והם לא ענו לי. רצה הגורל ובאחת ההדרכות בהודו פגשתי

מטיאן שן" (על מסעו ב"הרים השמימיים" בלב אסיה) ו"טופו בארץ הר" רקון" (על מסעו בבהוטן שבהרי ההימלאיה). בניגוד לספרי ילדים אחרים, הספרים של יעקבסון מצולמים ולא מאוירים, וניתן להשיגם רק דרך האתר שלו. "כשהבנתי איך פועל שוק הספרים בישראל - שעושה את הסופר מול הוצאת הספרים, המפיץ ומוגופול החנויות - החלטתי לפרסם את ספריי בעצמי ולמכור אותם בעצמי", הוא מסביר.

קשר דרך הגנת

לפני שמונה שנים, מתוך געגועים אל יונתן כשהוא רחוק ממנו, החליט יעקבסון לקחת איתו להדרכות כובה של הבן. "זה התחיל מזה שחיפשתי דרך להעביר לו מסרים שלא יכולתי להעביר לו בדרכים המקובלות בגלל פירוק המשפחה, והחלטתי לשלוח לו הודעות דרך הגנת בגן", הוא מספר. "הנחתי שלגנת יהיה הרבה יותר נוח להראות לבן שלי תמונות של בובה

הילדים, ואכן טופו היה ביריהם. הם הסכימו למסור אותו תמורת צעצוע אחר, ועכשיו הוא עשה את דרכו הארוכה לישראל עם שוּצ'י שבאה לבקר אותי בארץ לראשונה. לא רציתי לקחת סיכונים ולקבל אותו בדואר, במיוחד באופן שבו הדואר עובד לאחורונה. אני כבר סומך יותר על הדואר ההודי מאשר על הישראלי".

עוד לפני שהתחיל לכתוב על מסעותיו עם טופו, יעקבסון כתב ספרי מסעות למבוגרים, בעיקר מאזורים אקזוטיים במזרח: "הודו כי טוב" (על גילוי היהדות של מטיילים ישראלים דווקא בהודו); "חמצן דליל" (על הבורהיום הטיבטי); ו"מסאלה" (הודו היא מסאלה אחת גדולה, תערובת תבלינים נפלאה ומוזעזעת", הוא אומר).

הכתיבה לילדים, ודווקא באמצעות כובה, החלה לגמרי במקרה, כשיי צא לדרכים ורצה לשלוח דרישת שלום לבנו יונתן (עשר), שממנו נאלץ להתנתק בגיל שנתיים בעקבות פירוק המשפחה. עד כה נכתבו 12 ספי רים, ארבעה מתוכם יצאו לאור, השניים האחרונים בימים אלה: "המפלצת

לפני כמה חודשים איבד מדריך הטיולים והסופר יותם יעקבסון (49) את טופו, הבובה שאיתה הוא מסייר עם קבוצות במזרח הרחוק. טופו אבד אי שם באזור מונאר שבדרום-הודו, במטעי התה הגבוהים בעולם. כמה שעות אחר כך, כשיעקבסון כבר התרחק מהמקום, הוא גילה שטופו נעלם - אך לא היה יכול לשוב על עקבותיו. בלבו כבר הספיד את טופו, שמככב ב-12 ספרים שכתב בהשראתו - אבל הגיבור שנלחם בדרקונים ובמפלצות, הוכיח שוב שיש לו תשע נשמות. בדרך לא דרך טופו עשה את דרכו ארצה כדי להתאחד עם בעליו. "לפעמים קורים ניסים, לפעמים לא נכון למהר ולהספיד", אומר יעקבסון. "כשגיליתי שטופו נעלם, הרגשתי חוסר אונים. כמדריך טיולים אני לא יכול לחזור אחורה, ועוד בשביל בובה. צלצלתי לשוּצ'י, חברה טובה שלי שמשמשת גם כסוכנת המקומית שלי, והיא פנתה אלי המלווה המקומי שהיה איתנו במטעי התה וביקשה ממנו שייצא לחפש. הוא כנראה לא יצא לשטח, אבל למרבה המזל שאל על טופו בפורום מדריכים מקומי. אחד המדריכים אמר שראה ילדים משחקים בבובה דומה. משלחת חיפושים יצאה כדי לאתר את

די שיבטח באהבתם הענקית של שניהם אליו. קשה לתאר את האופן שבו הבן שלי הגיב לספר."

5 שקלים בחודש

היום, אחרי שהוסדרו ענייניו המשפחתיים, יש לו משמורת משותפת על בנו והשניים מתגוררים במושב חרדי. בימים אלה, בנוסף להדרכת טיולים, הוא עובר הסבה להוראה בבית ברל, ומתעתד להיות מורה להיסטוריה וגיאוגרפיה. הוא נולד בירושלים, גדל במבשרת, ומאז ומתמיד אהב לטייל. "תרבויות ובעלי חיים הם חלק משמעותי בהווה שלי מאז שאני זוכר את עצמי", הוא מספר. "כבר כשהייתי ילד עשיתי חוגי טבע, הייתה לי קבוצה של ילדים שההורים שלהם שילמו לי חמישה שקלים בחודש תמורת ההדרכה. בדיוק עכשיו פגשתי הורים של אחד הילדים שהיו אצלי בחוג, הם מיד זיהו אותי ונפלו על צווארי, סיפרו לי שהיום בנם הוא כבר אב לילדים ועדיין זוכר את חוג הטבע שעשה אצלי".

יעקבסון שירת ביחידת חי"ר מוכחרת, שימש כקצין המבצעים של הגזרה המזרחית בלבנון, וחודשיים אחרי שחרורו נקרא לעזור באיסוף וזיהוי באסון המסוקים, מאחר שהכיר את כל ההרוגים. "יצאתי מזה בסדר יחסית, התעצבתי ולמדתי הרבה על המשמעות של המוות והחיים", הוא אומר. "זה חידר אצלי את האופן שבו אני רוצה לחיות. התחלתי לטייל בעולם, חרף מחאותיהם של הוריי שהם לא יפרנסו אותי ולא יממנו אותי. אני חשבת

מנהל בכיר באיקאה בהודו. הוא בירר בשבילי ואמר: 'טופו לא שלנו, וגם אם כן, אין לנו מניעה שתשתמש בו בספרים'."

● **מתי התחלתי לפתח רגשות כלפי הבובה?**

"אין לי רגשות לבובה, אלא למה שהיא מסמלת. אם יש מצבים שבהם אני נאלץ לעבוד בחו"ל ואין לי קשר עם הילד, אני שולח תמונות של הבובה, שהפכה להיות מזוהה איתי בעיניו. בהתחלה שלחתי לו תמונות, אחר כך התחלתי לשלוח מצגות מסופרות וכך כל חברי לגן הכירו את טופו עוד לפני שהספרים יצאו לאור. לא תכננתי את זה, זה קרה תוך כדי, בחלומות הכי פרוצים שלי לא העליתי על דעתי שזה יתפוס ככה".

"אני שומר על טופו מכל משמר, שלא יתלכלך או ייקרע חלילה, כי אין לו תווית ואין לי מושג איפה למצוא בובה זהה חדשה"

● **איך יונתן הגיב כשראה את הספרים?**

"במשך שנים הספרים הכמעט יחידים שביקש שאספר לו לפני השינה היו אלה שכתבתי לו. מכל נסיעה, גם מהאחרונה, הוא הזמין ממני סיפור. למשל, הייתה תקופה שבה הוא היה מבוועת מרעשים, בעיקר של אופנועים ומכוניות. הספרון שהבאתי לו מקירגיסטאן עוסק בדיוק בזה: טופו שומע רעש שמפחיד אותו, אבל מחליט באומץ ללכת בעקבות הרעש, ובסופו של דבר מוצא חברה טובה".

● **איזה ספר יונתן הכי אוהב?**

"הוא אוהב את כולם, אבל הספר שללא ספק השפיע עליו יותר מכול הוא 'דרקון האשמה', שנכתב על ממלכת בהוטן. זיהיתי שיונתן נושא את כל מעמסת הפרידה של הוריו על כתפיו, שאלתי את הגננות על ספר ילדים שעוסק בפרידה בין הורים והן לא ידעו להגיד לי, אז החלטתי לכתוב על גור דרקון בבהוטן שהוריו נפרדו. טופו מנחם אותו, ועל הדרך אני מנחם את יונתן".

● **איך טופו מנחם את גור הדרקון?**

"אני כותב: 'טופו מכיר לפחות עוד ילד אחד שהקשר הטוב בין הוריו נגמר, והם כבר לא חיים ביחד. הוא רצה לספר לגור-דרקון שאין הוא אשם שהוריו נפרדו, ושכין מבוגרים יש עניינים שרק הם עליהם אחראים, גם אם בכך לא יודו. ואסור לו לגור-דרקון לקחת אחריות על הקשרים של הוריו,

יעקבסון נקרא לעזור באיסוף וזיהוי באסון המסוקים, כי הכיר את כל ההרוגים: "זה חידד אצלי את האופן שבו אני רוצה לחיות. התחלתי לטייל בעולם"

שזה חשש לא מוצדק והוכחתי להם את זה."

● **מתי הפכת ממטייל למדריך טיולים?**

"כשחזרתי מהנסיעה הראשונה בהודו התחלתי להדריך דרך חברות טיולים שנתיים של בתי ספר, ודי מהר נעשיתי מדריך מבוקש. בשלב מסוים החלטתי להדריך גם בחו"ל. לצד זה למדתי שלושה תארים באוניברסיטה העברית: תואר ראשון בלימודי ארץ ישראל, תואר ראשון בלימודי הודו ותואר שני במדע הדתות".

